

Arad

BISERICA SI SCOALA

REVISTA BISERICESCA, SCOLARA, LITERARA SI ECONOMICA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Predica

P. Sf. Sale Episcopului Dr. GRIGORIE GH. COMȘA la sfințirea bisericii din Vinga.

„De vreme ce sunteți râvnitori duhurilor, spre zidirea bisericii să căutați ca să prisosiți“ (I. Cor. 14 v. 12).

Aproape două mii de ani au trecut de când sângele martirilor nu mai udă pământul cu îmbelșugare. Biserica lui Hristos stă astăzi nebiruită, și zidită pe suferințele de pe Golgota. Cine se împotrivesc bisericii sau nesocotește poruncile ei se aseamănă cu cel ce ar încerca să lupte împotriva vântului. Dacă toate puterile pământului s'ar întovărăși pentru a pune stavilă vântului ce suflă dela apus sau răsărit, ar stârni praful ce le-ar întuneca ochii iar vântul ar trece peste capetele lor. Cu mult mai rău pățește cel ce se împotrivesc nu vântului pământesc, ci duhului care dă viață.

Biserica noastră ortodoxă română a fost pururea stăpânită de duhul care dă viață. Duhul ei a făcut să se ridice ca din pământ această măreață biserică, ce stă ca mărturie pentru împlinirea adevărului că: „cel ce se va smeri, înălțase-va“ (Mat. 23 v. 12). Ni-am smerit pretutindenea noi Românii ortodocși, căci povestea noastră a fost tristă ca și a creștinilor de pe vremea prigonirilor păgâne. Dionisie Alexandrineanul scrie (Eusebiu: Ist. Bis.) că pe vremea prigonirilor în tot locul se puteau face sfintele slujbe: în temnițe, grajduri, corăbii, păduri și câmpuri și chiar în catacombele de sub pământ. Dumnezeu a voit să avem și noi vremea catacombelor, dar iată-ne acum înălțați din loc în loc, pas cu pas pe meleagurile noastre. Dela marginea satalui am intrat și noi cu biserica mai între lume.

Totuși încă multă îndoială este în sufletul nostru românesc. Umbra necredinții plutește ca frunzele pe valuri. Iată de ce avem datoria să trezim în suflete nădejdea, statornic

fapte și cuvinte când e vorba de biserică. Iată de ce în vremuri de întuneric trebuie să fim lumini cari ard fără încetare.

Lumina luminează clar și limpede. Priviți luminătorii în natură. Soarele se luptă toți norii și cu toate umbrele. Il vedeți ivindu-se peste orice piedici ca și pe steaua cea mai mică plină de sclipire pe cer. Așa trebuie să luminăm noi în mijlocul întunericului lumii: Să fim ca lumina, care chiar dintr'o colibă dacă licărește, poate salva vieța călătorilor rătăciți.

Iubiții mei fii duhovnicești.

Lumea noastră de azi în oare-care măsură încunajură învățătura bisericii, sfintele taine, predica și în genere cam nesocotește sfințenia credinții. Mulți se iau după judecata lumii. Li-e rușine de oamenii să se roage la masă, să-și facă cruce, să meargă la biserică, să se spovedească și împărtășească și așa mai departe. Rău fac unii ca aceștia. Nu trebuie deci să ne luăm după faptele nepotrivite ale lumii.

Lumea nu este grădina nevinovăției, nu este locul de refugiu al virtuții, al pudoarei și cumpătării. Lumea nu este ferită de primejdii, de ispite. Atingerea cu lumea te duce la societăți rele, la cuvinte cari nici nu ar trebui rostite. Lumea nu te prea învață la supunere, la modestie și milostenie; lumea nu te învață să suferi în năcazuri.

Astăzi mulți strigă în gura mare: că doar nu sunt ei stâlpi de biserică; mulți spun: că doar nu vor fi ei mai altcum decât lumea. Nu-i mirare atunci că unii nu prisosesc spre zidirea bisericii, ci mai mult spre poticnirea oamenilor credincioși și cu frica lui Dumnezeu!!!

Unde vedem noi astăzi pilde ca a lui Tovie din Vechiul Testament? Acesta după ce s'a sfințit biserica din Ierusalim a Jidovilor, mergea regulat acolo ca să se roage, cu toate că toate neamurile lui se închinau la idoli. Zice însuși Tovit: „După ce s'a sfințit biserica lăcașul cel prea înalt și s'a zidit pentru toate neamurile veacului și toate neamurile, cari îm-

preună s'au depărtat și casa lui Neftalin tatăl meu jertfa lui Baal... eu singur mergeam de multe ori în Ierusalim la praznice..." (Tovit 1 v. 5—6).

Unde vedem noi pildă ca aceea a sf. apostol Pavel, care zice: Nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos? (Rom. 1—16). Și cine îndeamnă astăzi pe alții, ca sf. Pavel pe Timoteiu: „Nu te rușina de mărturisirea Domnului nostru“? (II Tim. 1 v. 8)?

Cine face azi ca ucenicul Onisifor care nu s'a rușinat de lanțul lui Pavel, cercetându-l în temniță?

Cu alte cuvinte câți din creștinii de azi fac mărturisire de credința lor? Au nu vedem că sf. Pavel a zis: „Noi credem, pentru aceea și grăim“ (II. Cor. 4 v. 13). Dar astăzi? Astăzi necredinciosul poartă isonul în societate, în ziare; astăzi trăesc oameni cari fac ca Pilat: lasă ca Hristos fără vină să se răstignească!!!

Așa este când te dai după lume; așa este când numai lăcomia grăește. Nu-i mirare atunci că auzim de înșelăciuni, de scumpete, de furturi, jafuri și câte altele.

Neamul nostru nu este cutropit dar este amenințat de păcatele acestea. Și atunci nu ne rămâne altceva decât să înlăturăm prilejurile de a satisface egoismul și pofta de plăceri. Să oprim lumea de azi de a face și din Duminici și sărbători prilejuri de acestea! Căci vai, și în zilele acestea țăranul e la câmp, meșteșugarul în atelier, comerciantul la prăvălie și funcționarul la birou. Ba ceva mai mult, căci în Duminici și sărbători se răsfată mai mult luxul, se sburdă mai mult lăcomia, se arată viclenia, răutatea, înșelăciunea, grăirea de rău, trufia, neascultarea, nestatornicia, nemilostivirea. (Rom. 1 v. 31).

Trebue deci să strigăm cu apostolul Pavel: „Să nu vă asemănați chipului veacului acestuia, ci vă schimbați la față întru înnoirea minții voastre, ca să cunoașteți voi, care este voia lui Dumnezeu cea bună și plăcută și deplin“. (Rom. 12 v. 2).

Trebue să ne dăm seama ce înseamnă această înnoire a minții. Căci nu-i destul a ști din sf. Scriptură că dumnezeu s'a odihnit în ziua a șaptea de toate lucrurile sale și a binecuvântat această zi. Nu-i destul a ști că Dumnezeu în porunca a patra a decalogului zice: Aduți aminte de ziua Sămbetei să o sfințești pe ea! (Eșire 20 v. 8). Ce folos să ști că necinstirea ei se pedepsea cu moartea la Evrei, cum pășise acel Evreu, care în zi de Sămbătă a adunat lemne!? (IV. M. 15 v. 35).

De sigur toate aceste cunoștințe sunt folositoare, dacă ne dăm seama de scopul sfin-

țirii zilei a șaptea. Căci ziua a șaptea nu este în sine scopul suprem, ci sfințirea ei era numai un mijloc de sfințire a omului și de închinare către Dumnezeu. Cinstirea zilei acesteia era chemată a arăta oamenilor că nu mâncarea, beutura, somnul, munca și odihna sunt scopul omului, căci în cazul acesta viața nu ar fi vrednică de trăit. Prăznuirea adevărată a Duminicilor și Sărbătorilor ne arată că gândurile de mâncare și beură și de osteneală se îndepărtează și omul se simțește altcum. Până și soarele parecă altcum strălucește în Duminici și sărbători, pentru că omul uită de jugul muncii venit asupra noastră din pricina păcatului.

Chiar și necreștinii au simțit trebuința de a avea o zi care să le sfințească viața. Turcii țin Vinerea, mongolii țin Joia, negrii țin Marția, iar indienii ziua de Luni. Cu atât mai mult deci creștinii trebue să țină ziua Duminicii. Căci Dumnezeu a întemeiat creștinismul ca cea mai desăvârșită religie, care dela început avea forma ei de închinare. Cei dintâi creștini se adunau pentru frângerea pâinii, adică participau la Sf. Liturghie. Numai prin aceasta erau considerați ca despărțiți de biserică și de Hristos. Duminica era ziua în care se adunau, pentru că Duminica a înviat Domnul din morți aducând pecetea mântuirii lumii. Duminica s'a coborât Duhul Sfânt asupra Apostolilor și atunci a fost începutul întemeierii bisericii. Deci prin prăznuirea Duminicii ne aducem aminte de mântuirea lumii prin Hristos și laudăm temelii credinței creștine.

Destul este să privim urmările nesocotirii Duminicilor și sărbătorilor. Nesocotitorul nu mai cunoaște bine adevărurile divine și goana după cele pământești îi tâmpește sufletul. Lipsind dela biserică cunoștința adevărilor divine se întunecă. Interesele materiale și nesocotirea voinții lui Dumnezeu îl fac să lucreze împotriva intereselor societății în care trăește. Din inimile lipsite de credință va dispărea iubirea cum dispărea umbra de soare. În lipsa credinții va birui egoismul, căci doar bine vedem că chiar și legile civile mulți le respectă numai de frică. Adevărat că sunt și oameni cari calcă legile dar aceștia nu se tem de nimic, ca de pildă hoșii, bandiții și autorii atâtor fraude, cari cred că nu vor fi prinși. Și când ne gândim la muncitorii cu brațele prin fabrici oare nu ne dăm seama de ce nu vin ei la biserică? Pentru că ei spun că religia creștină n'a fost în stare să omoare iubirea de sine a bogățiilor, lăcomia și nedreptatea lor. Ei zic că religia nu poate scăpa pe om de marele tiran care este eul propriu.

Dar ce zicem noi iubitorilor și ce răspunde biserica? Nu religiunea este de vină că muncitorul are o asemenea mentalitate, căci cunoaștem destui oameni bogați, cari vin la biserică și sunt creștini adevărați! Deci omul, numai omul este de vină că având avere nu dă pildă bună, făcând milostenie și mergând Duminica la biserică ci stă acasă și face la planuri de noi surse de îmbogățire!!! Deci trebuie să-i dăm pildă muncitorului!!! Nu numai florile frumoase, au nevoie de razele soarelui spre creștere și dezvoltare, dar nici cel mai neînsemnat firicel de iarbă din pulbere nu poate crește fără lumina soarelui. Așa și sufletul omului din când în când trebuie să fie cuprins de cugetări mai înalte spre a nu cădea în pulbere, fie bogat, fie sărac, fie luminat, fie mai puțin luminat. Chiar și necredinciosul Rousseau zicea: De voiți ca poporul să fie sărguincios: dați sărbători poporului căci după sărbători va munci mai cu folos. Adevărul acesta ni-l ilustrează azi marele industriaș Ford, care are 217 000 muncitori în fabricile sale. Acest american dă câte două zile de odihnă muncitorilor săi în fiecare săptămână și a constatat că după două zile de pauză muncitorul e mai harnic, mai iute, mai energic și îi stă gândul la muncă.

Nu este nicidecum justificată afirmația că nu avem timp și nu putem merge la biserică. Trebuie să ne facem timp așa cum capitalistul american știe să facă timp lucrătorilor săi. Făcându-ne timp, să-l întrebuițăm pentru a merge la biserică, să știm că dacă nu vom merge, nimic nu mai ține strânsă nici viața familiară. Căci căutând fiecare membru al familiei numai după lucru sau plăceri, ei nu vor mai merge împreună să se roage în casa lui Dumnezeu către acelaș Părinte Ceresc și se va destrăma legătura vieții familiare sdruncinând temeliele societății.

Aceleș lucru se va întâmpla și în viața obștească. Dacă oamenii nu s'ar mai aduna la Sf. Liturghie spre a se privi ca frați, dacă nu vor mai avea comunitate de viață în Hristos, va triumfa dictatura egoismului sălbatic.

De aceea privind acest mărșă Sion, cuvîne-se a ne reaminti cuvintele Psalmistului: „De n'ar zidi Domnul casa, în deșert s'ar osteni cei ce zidesc“. (Ps. 126 v. 1). Reamintindu-ne aceste cuvinte să mulțumim lui Dumnezeu că Domnul în adevăr ni-a ajutat să ridicăm acest Sion. Și atunci cine voește să facă dovada că știe ce înseamnă o nouă biserică zidită cu ajutorul lui Dumnezeu, nu are drept să rămână departe de biserică în Duminici și sărbători. Nu ajunge că în anumite Duminici

vom excurge în natură și vom admira frumusețile ei. Fără îndoială ne vom putea și pe calea aceasta ridica la ideea de Dumnezeu, dar totuși avem datoria a ne închina lui Dumnezeu după chipul ce ni-l'a arătat Mântuitorul. Domnul nostru Iisus Hristos când ni-a învățat să ne rugăm: „Tatăl nostru“, ni-a impus rugăciunea comună și datoria de a merge la biserică, deoarece admirarea naturii și o simplă privire spre cer nu ne asigură nici iertarea păcatelor, nici viața de veci.

Veniți deci totdeauna la biserică, preaiubiții mei fiți sufletești, căci Sf. Liturghie se face acolo nu pentru interese egoiste, ci pentru întregă biserică din care cu toții facem parte.

Cu toții deci trebuie să ne apropiem de altarul lui Hristos și să zicem: sângele lui Hristos e răscumpărarea noastră. Cu toții ne simțim acolo ca frați, având o inimă și mâncând aceeași mâncare duhovnicească. Față de aceste simțăminte sunt frumoase și lucrurile naturii, livada rourată și cântecul de ciocârlie, dar acestea nu ne pot da pacea și mângâierea lui Iisus.

Deci să nu fugim de sfânta biserică cum fugiseră odată niște cerșetori din fața moaștelor unui sfânt, cari se transportau dintr'un oraș într'altul. Fugeau acei cerșetori ca să nu se vindece căci se temeau că moaștele îi vor vindeca și atunci nu vor mai primi milă dela lume. Nu iubitorilor să nu fugim, ci să ne apropiem de biserică, unde se așază moaște de sfinți tocmai ca să nu ne încredem în mila inimii, ci în nemăsurata iubire a lui Hristos. Nu picăturile fără gust ale sensualismului sfidător, ci râvna casei Domnului ne va mântui. Să nu uităm deci că nepăsarea față de Casa Domnului este pildă rea și pentru generațiile următoare și osânda Cerului va năpădi asupra vinovaților.

Mântuire, mântuire ne trebuie, dar mântuirea nu poate să ne vină fără jertfă din partea noastră. Ca să ardă o luminare trebuie să se jertfească material. Ca să lumineze lumina lui Hristos în suflete, trebuie să jertfim chiar ființa noastră, dacă trebuie. Simțirile senzuale și planurile de cugetare lumească trebuie să aibe un hotar, peste care să nu se treacă și fiecare adevărat ortodox să se bucure că există o sfântă Milostenie, de care numai prin renunțare ne putem apropia. Să știm că fiind vorba de ființa noastră sufletească, corpul cu pretențiile lui trebuie să bată în retragere. Căci cuviosii tuturor timpurilor și ai tuturor religiunilor voind a se apropia de divinitate, au redus trebuințele lor în ale mântuirii și desfătății în mod simțitor. De aceea au postit pro-

rociilor lui Israel, Ioan Botezătorul și chiar Mântuitorul. Au renunțat, au știut că jertfa este necesară.

Așa trebuie să jertfim și noi. Dar veți zice: atâtea și atâtea biserici se zidesc, deci lată că destulă jertfă aducem noi credincioșii români ortodocși. Este prea adevărat, prea iubiții mei fii sufletești, că multe biserici se zidesc și totuși pare că nu suntem mai buni ca înaintașii noștri. Mai multă inimă trebuie să punem în jertfele noastre, mai multă parte din lăuntrul ființei noastre. Așa s'au făcut cele mai multe descoperiri și invenții ale istoriei: cu jertfe din inimă, căci fără de prisosința inimii nu poate să grăiască gura. Bernard Palissi, descoperitorul emailului jertfește tot ce are. Cuptorul lui ardea deja de șase zile și fiind sărac nu avea ce să mai ardă. Copiii lui și-au aruncat jucăriile în foc, soția i-a adus masa, scaunele și celelalte lucruri din lemn și le-au aruncat în cuptor, de unde maestrul aștepta lucruri minunate. Căci tot felul de obiecte turnase din lut și dorea să toarne lucruri și mai de preț. Și la urmă scoase din cuptor emailul. (veacul XVI).

Cucerirea inimilor pentru lumina lui Hristos s'a întâmplat tot prin lucrarea și ostereala inimoasă a propoveduitorilor. Sf. apostol Pavel nu ar fi putut răspândi creștinismul în Asia și Macedonia așa curând, dacă nu și punea toată inima în activitatea misionară. Dar acest adevăr îl vedem înfățișat și în zidirea acestei biserici, care s'a zidit așa frumos pentru că toți ajutătorii acestui sfânt lăcaș și-au pus dragostea inimii întreagă. Din inimă au ajutat din partea județului foștii prefecți Dr. Iuliu Coste și Ioan Oprea precum și actualul prefect Dr. Antoniu Bogdan. Din inimă au ajutat la această operă preacucernicul protopop Dr. Patrachie Țucra cu pretorul *Pavel Manta* și notarul *Iosif Boba*. Din inimă au ajutat primăriile din plasa Vinga. Din inimă le mulțumesc și eu pentru dragostea lor. Dar tot din inimă îndemn pe fiii acestei biserici să fie cu recunoștință către binefăcătorii lor. Iar tuturor sari participați la acest praznic vă zic: nu uitați că în cununa vieții voastre trebuie să împlețiți flori de recunoștință mai ales pentru biserică. Impăratul Alexandru I. al Rusiei în anul 1814 făcu în Paris o vizită văduvei fostului său instructor Colonel Leharpe. Văduva era sficioasă de atâta cinste și lauda necontenit însușirile bune ale împăratului. Acesta cu sinceritate recunoscu că fostului său instructor are să-i mulțumească de ce are multe însușiri alese.

Așa să recunoaștem noi că, toate binefacerile de până azi le datorim bisericii ortodoxe, căreia îi urez progres uriaș spre slava lui Dumnezeu și fericirea noastră.

Amin.

Congresul preofesc din Timișoara.

În zilele de 10 și 11 Noemvrie a. c. s'a ținut în Timișoara al șeptelea congres al Asociațiunii „Andrei Șaguna”.

Deși convocat în termen scurt congresul a fost la înălțime. Începând cu desbaterile pregătitoare ale comitetului central și până la încheierea congresului, cel interesat s'a putut inspira de mult având și însuflețire din indicațiile distinșelor fețe bisericești, cari au luat parte la congres în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Congresului la premers sf. liturghie, celebrată în sf. biserică ort. română din Timișoara-Fabric de I. P. C. Sa Arhim. Policarp Morușca, asistat de protopopul Dr. P. Țucra și preoții G. Selejan, Toldan, Plavoșin Stroca și Șora.

La serviciul divin au asistat și I. P. S. Sa Dr. Bălan și prefectul județului Antonie Bogdan.

Cuvântarea ocazională la sf. liturghie, pe care o dăm mai jos, a rostit-o pâr. M. Șora.

Sedința festivă.

La prima ședință neobositul președinte al Asociației Dr. Ciuhandu după un frumos discurs festiv salută pe I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae pe Dl. prefect de județ și toate autoritățile prezente.

În răspunsul dat I. P. S. Sa adresează o mișcătoare cuvântare din care am putut prinde următoarele: N'am putut și nu m'a lăsat inima să lipsesc de la acest congres al preoșimii noastre. M'am simțit atras de problema pe care ați pus-o în mijlocul acestui congres, problemă, care se impune în viața noastră națională.

Educația tineretului e datoria preotului.

Trebuie să ferim tineretul de ispitele vremii.

Nu este ușoară problema aceasta, dar preotul nu-și poate pierde încrederea.

Pilda o avem în suferințele lui Hristos, care ne-a trimis și care a biruit toate pledecile, ridicate în cale de cei răi.

Amintind despre sf. Teodor Studitul a cărui comemorare de 11. veacuri se face, arată, că nici într-o persoană nu s'a arătat mai evident și mai evocatoare tăria de credință neșovălnică decât în aceasta marcantă figură creștină a veacurilor trecute. Veacul nostru o poate lua ca pildă. Binecuvântă lucrările congresului.

Prefectul județului Timiș-Torontal Dr. A. Bogdan salută congresul în numele județului. Făgăduiește cel mai larg sprijin și că nu se va odihni până nu va ști că în fiecare sat va fi și o biserică.

La salutul prezidial mai răspund: Dl. Emil Grădinaru, în numele Primăriei; Gen. Darvari în numele armatei; I. P. C. Sa Arhim. Morușca în numele P. S. Sale Episcopul Grigorie și a Ven. Consiliu Eparhial; Pr. Dumitrescu aduce salutul Asociației clerului din București. „Ajutorul” iar Dl. Inspector General Petrovici vorbește în numele școlii. În fine Dr. A. Cosma p. ministru arată importanța bisericii. După distribuirea agendelor oficiale comisiilor oaspeții trec la masă.

La banchet au vorbit I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae pentru M. Sa Regele. Președintele Dr. Ciuhandu pentru I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae, Protopop Țucra pentru Președintele Asociației Dr. Ciuhandu, Profesorul Crăciunescu pentru Prefect, Dl. Prefect pentru Mitropolit Nicolae. Mai vorbesc Pr. Dumitrescu Protopop Muntean al lui Vasile, P. O. Scorobet, Pr. Vulpe.

Lucrările congresului au culminat fără îndoială în conferințele ținute în ziua de 10 Nov. d.m. iar sub raport moral și înălțare sufletească în serviciul de priveghiere la deniile de seara acestei zile.

În cadrul frumoaselor prestații corale a cercului „Sf. Ecaterina” dela liceul „Carmen Sylva” a ucenicilor conduși de dir. Caba și a normaliştilor din Timișoara sub conducerea profesorului I. Perian, s'au citit în sala casinoului militare avântatele conferințe ale P. On. Dr. Cioroianu, și I. P. C. Sa Arhim. Policarp. Ambele despre educația tineretului. Au fost de față I. P. S. Sa Arhim. Policarp, Dr. Ciuhandu Dna și Dl. Prefect. Bogdan etc.

În loc de elogii, cele două conferințe nu numai pentru dragostea și grija pentru tineret turnate în ele ci și ca materii instructive să fie publicate și astfel utilizate în scopul indicat de toți cari se interesează de tineret.

Tot în această zi — conform programei au mai ținut conferințe Sf. Sa Pr. Gh. Maior la școala militară din loc.

Celce cunosc pe Gheorghe Maior — l'au rugat și Sf. Sa n'a ezitat ci a urcat tribuna în locul prot. Dăncila absent dela Congres, — și a vorbit frumos și mișcător elevilor șc. militare.

Au mai vorbit Sf. Sa Fl. Codrean la ucenicii din Timișoara, cu care ocazie acești tineri s'au organizat în Societatea „Sf. Gheorghe”.

Seara la ora 9 în prezența I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae s'a celebrat priveghiere, la care președintele asociației Dr. Ciuhandu a rostit un temeinic studiu comemorativ despre sf. Teodr Studitul.

Cine cunoaște ostenele unor scrutări în trecutul vremii se va descoperi în fața muncii fără interes mai apropiat a P. On. Președinte al Asociațiunii, căruia îi revine fără îndoială cinstea că Asociațiunea Clerului — în mijlocul unei indiferențe adesea prea pronunțate, — se menține totuși la o suprafață atât de înaltă.

Ziua a doua.

După sf. liturgie celebrată de I. P. C. Sa Arhim. Policarp asistat de protopop Țucra și preoții Plavosin, Felea, Șora s'au reluat firul lucrărilor acum sub prezidiul I. P. C. Sale Arhim. Policarp fiind președintele reținut de obligații familiare obvenite în mod subit.

La punctul de forță al congresului care a fost: problema educației tinerilor au luat cuvânt: Pr. Demestrescu, General Jiteanu, care în haină de soldat ascunde un mare suflet preofesc, Dr. Stinghe, pr. Caragea, Prof. Baracu, Dr. Cioroianu și Dr. Popovici.

Din focul dragostei pentru tineret arătat în cuvântări s'a cristalizat trebuința educației morale și a îndreptării tineretului spre ușa bisericii și organizarea lor în societăți cu acest scop, cum este societatea tinerilor adulți „Sf. Gheorghe”.

Din complexul problemelor discutate este de interes a aminti că congresul a încuviințat înființarea unei secții în cadrele Asociațiunii a profesorilor de religie, care va avea și îndatorirea specială de a îngrijii de creșterea tineretului.

S'a protestat în contra proiectului de lege care prevede numai pentru clasele inferioare o singură oră de religie în școlile secundare.

La fel s'a procedat și cu privire la concordat.

Congresul la propunere, cu unanimitate și însuflețire a ales de membrii de onoare ai Asociațiunii pe I. P. C. Sa Arhim. Policarp și pe P. S. Sa vicar episcopesc Arhiepiscopul Andrei-Crișanul. Congresul a luat sfârșit într'o atmosferă de însuflețire generală.

Sfințirea Bisericii din Vinga.

Sfințirea bisericii nouă din Vinga se ridică între alte sfințiri de Biserică la importanța unui însemnat eveniment bisericesc și național din eparhia noastră. Afirmăm aceasta din cauză că din prilejul acestei serbări din acest orașel, mic centru al bulgarilor înstăriți din Banat, s'au putut vedea în lumina cea mai grăitoare perspectivele de înălțare ale viitorului, față de trecutul plin de umilință al Bisericii noastre. Vedem vremile trecute cu Biserica noastră veche, mai mult decât modestă, aruncată la marginea satului, cu credincioșii ei deasemenea săraci, umiliți și strămtonați și de bulgarii privilegiați și de puterea statului. Acum se ridică în centru Biserica noastră nouă, dacă și nu de dimensiunile impozantei Biserici romano-apusene, totuși semnificând prin liniile ei armonioase și elegante caracteristica vremilor schimbate de duhul nou, ce se revărsă asupra provinciilor desrobite. Iar zilei de inaugurare a noului Sion, prin participarea P. S. Sale Părintelui Episcop eparhial, Dr. Grigorie Gh. Comșa în fruntea mai multor demnitari eparhiali și al unui număr însemnat de preoți, prin prezența autorităților militare și civile, prin concursul corului „Doina” din Timișoara, prin afluența unui public numeros și select din județul Timiș-Torontal și mai ales din plasa Vinga, prin încopcierea actului solemn al instalării noului șef al protopopiatului, t-s'a

dat cadrele convenite importanței momentului și împrejurărilor. În cele următoare voi încerca să dau o palidă licoană a desfășurării acestui act, care trebuie să aibă o pagină aleasă în istoria eparhiei noastre.

Țin să amintesc că comuna Vinga există din cele mai vechi timpuri. Primădată o găsim menționată în istorie la începutul veacului al XIII-lea, iar la 1337 găsim organizată și parohia ortodoxă. Bulgarii au venit aici abia pe la a. 1744, aduși de împărăteasa Maria Terezia de pe lângă Craiova. La venirea bulgarilor comuna era curat românească, dar în cursul vremurilor români sunt tot mai mult strămtorați de oaspeții înigrați. Chiar Maria Terezia le dăruiește pământuri întinse; 16.000 jug. cadastrale formează hotarul comunei Vinga, aproape în întregime proprietatea bulgarilor. În schimbul privilegiilor și pământului primit bulgarii se arată docili, căci cu toții părăsesc legea ortodoxă și se fac romano-catolici. Numai câteva obiceiuri dela înmormântări și cununii, păstrate din vechime, dacă le mai amintește că și ei se țineau odinioară de Biserica noastră.

Românii abia la a. 1826 pot să-și clădească la marginea comunei o bisericuță de cărămidă. Timpurile generației noastre găsesc parohia noastră din Vinga ca pe una dintre cele mai neînsemnate din eparhie. Abia în timpul mai nou i-se dă importanță prin organizarea centrului protopresbiteral. Sub stăpânirea trecută totuși nimeni nu se punea gândi la zidirea unei Biserici mai mărișoare. Astăzi oropsiții din trecut au bucuria de a se închina lui Dumnezeu într-o Biserică cum odinioară nici nu visau că vor putea avea.

Trebuie să relevăm în special meritul părintelui *Dr. Patriciu Țucra*, totodată și cel dintâi protopop al Vinga, care a luat inițiativa zidirii Bisericii nouă. P. C. Sa și modeștii dar neobosiții fruntași ai credincioșilor noștri din Vinga, în frunte cu dl preot *Pavel Manta* și primnotarul *Iosif Baba*, având și concursul larg al prefectilor din Timișoara, în câțiva ani au dus la cel mai bun sfârșit inițiativa luată. Și nu a fost lucru mic, dacă ne gândim că au trebuit să se adune șase milioane Lei, iar parohia nu avea nimic. Prin stăruința dlui Manta comunele din plasa Vinga au dat două milioane Lei, prin colectă s'au adunat 500.000 Lei, prefectura Timișorii a dat 730.000 Lei, din vânzarea casei școlii vechi s'au realizat 200.000 Lei iar cărăușitul, care ar fi costat peste un milion Lei, l-au făcut toate comunele plășii. Tot în felul acesta se va aduna și restul rămas încă neacoperit.

Planul zidirii a fost făcut de dl *Ștefan Tot*, inspectorul tehnic al orașului Timișoara, în stil bizantin, după modelul catedralei din Sibiu, cu o cupolă impozantă la mijloc și cu două turnuri svelte la intrare. Dacă clădirea și turnurile snt puțin cam înalte față de celelalte dimensiuni — cupola are 15 m. înălțime față de lungimea bisericii de 24 m. și lățimea de 14 m. — această a trebuit să se facă astfel date fiind proporțiile colosale ale Bisericii romano-apusene din apropiere. Merită toată lauda dlui Tot pentru concepția planului și să nădăjduim că credincioșii noștri, văzând frumusețea Bisericilor clădite în stilul bizantin, nu vor mai stăruia să se facă Biserici fără nici un gust estetic. Cred că nu ar strica dacă s'ar combina stilul bizantin și cu motive de arhitectură românească, după cum se face la Bisericile nouă clădite în vechiul Regat.

Lucrările de arhitectură au fost executate de arhitectii din Lugoj, dnii *Constantin Purcariu* și *Conrad Richter*, cari s'au achitat de misiunea lor spre

mulțumirea tuturor factorilor competenți. Relevăm mai departe sculptura iconostasului în linii simple și armonice, făcută tot în stil bizantin de maestrul sculptor din Craiova, dl *Paun Dumitrescu* și pictura executată de pictorul nostru cunoscut și apreciat, dl *Iulian Toader* din Arad. Dl Toader a aplicat la părțile decorative și chiar în tabicuri câteva motive românești foarte bine alese și cari sunt în deplină armonie cu ansamblul ținut în stil bizantin.

Fiind toate lucrările terminate nu de mult, cei competenți au rugat pe P. S. *Sa Părintele Episcop* ca să sfințească personal noaa Biserica, ceea ce P. S. Sa a acceptat cu multă dragoste și a fixat ziua sfințirii pe *Duminică, 14 Nov.* a. c. P. S. Sa a ținut însă ca personal să officieze și serviciile dumnezeiești din presara sfințirii Bisericii și astfel Păr. protopop *Dr. Patriciu Țucra*, însoțit de preotul *Corolion Monția* și secretarul preturii din Vinga, dl *Emil Moldovan*, au s'at la reședința episcopescă încă de Sămbătă, 13 Nov. cu trei automobile, două puse la dispoziția P. S. Sale și suitei de către Primăria orașului Timișoara și unul de banca „Tim șano”. P. S. Sa însoțit de Păr. consilier eparhial *Mihail Păcățianu*, profesorul de teologie *Dr. Nicolae Popovici* și protodiaconul și referentul la consiliul eparhial *Iovan Cioară*, precum și de delegații parohiei menționate pleacă la orele 4½ p. m. spre Vinga, unde sosesc la orele 5. La hotarul comunei suatem întâmpinați de un impozant banderiu de 50 călăreți, îmbrăcați în costume naționale cu funde tricolore. Intrând în comună, la arcul de triumf așteaptă pe P. S. Sa o mare mulțime de popor, fără deosebire de naționalitate, în frunte cu autoritățile locale și ceilalți intelectuali din comună. Binevențază pretorul *Pavel Manta*, iar P. S. Sa mulțumește pentru manifestarea de dragoste, ce i-se face. Se formează apoi un impozant convoi după ordinea următoare: Jandarmeria locală — călare, fanfara din Orțișoara, un detașament de pompieri, banderiu de călăreți, o trăsură cu pretorul P. Manta și notarul I. Baba, urmează o trăsură împodobită cu flori, trasă de 4 cai, cu P. S. Sa Păr. Episcop și protopopul *Dr. P. Țucra*, automobilele cu suita episcopescă, alte multe trăsuri cu intelectuali din comună și poporul numeros. Astfel parcurgem strada principală, pavozată cu drapele tricolore, fanfara cântând în frunte, între sunetele clopotelor dela toate trei Bisericile și între ovaționările frenetice ale poporului. A fost o primire grandioasă. Sosind la casa protopresbiterală și locuința Păr. protopop *Sava Seculin*, se iau dispoziții pentru oficierea serviciilor dumnezeiești din preșară. Întâi se face în Biserica veche vecernia mică, apoi la orele 6 se începe în Biserica nouă vecernia mare și utrenia după tipicul Rusaliilor, săvârșite de P. S. Sa, asistat de consilierul eparhial *M. Păcățianu*, protopopii *Dr. P. Țucra*, *S. Seculin*, *Dr. N. Popovici* și protodiaconul *I. Cioară*, în prezența un l public numeros în frunte cu intelectualii locali. Serviciul divin se termină la 8 ore seara, după care Prea Sfinția Sa, preoțimea și mai mulți intelectuali sunt invitați la o cină gustoasă oferită cu multă amabilitate de Dna protopopeasă *Seculin*.

Solemnitatea proprie a sfințirii Bisericii se începe *Duminică dimineața la orele 8* cu sfințirea apoi oficiată în Biserica cea nouă de către părinții: *M. Păcățian*, consilier eparhial, *Dr. P. Țucra* protopop, *I. Cioară* consilier referent și parohul *G. Todan*. La orele 8½ se formează procesiunea, care merge la casa protopresbiterală după P. S. Sa. În frunte merg copii îmbrăcați în stihare și credincioșii cari duc praporii, apoi

preoțimea, care nu slujește, cu cântăreții, urmează preoțimea slujitoare și în fine poporul. După sosirea înapoi la Biserică a profesioniștilor cu P. S. Sa, la orele 9 se începe ceremonialul premergător liturghiei solenne pontificată de P. S. Sa Părintele *Episcop*, asistat de: I. P. C. Sa Părintele Arhimandrit *Poucarp Morușca*, Prea Cucernicii Părinți consilierii eparhiali și protopopi *Mihail Păcățianu*, *Dimitrie Muscă*, *Procopiu Givulescu*, *Fabriciu Manoilă*, *Dr. Ștefan Cioroianu*, *Dr. Patriciu Țucra* și *Sava Seculin*, apoi Cucernicii Părinți preoți parohi: *Nicolae Crâșmaru*, *Gheorghe Todan* și *Liviu Mihailovici*, P. C. Sa Păr. protodiacon *Ioan Cioară* și diaconul *Ioan Mizeș*. P. S. Sa este îmbrăcat în ornatele arhieresti în fața sf. altar, urmează ceremonialul spălării sfintei mese, așezarea în ea a sfintelor moaște, ungerea Bisericii cu sf. mir, încunjurarea Bisericii cu citirea celor 3 evanghelii. Liturghia se desfășură într-o atmosferă înălțătoare de suflete în biserică tixită de public. Răspunsurile sunt date de excelentul cor bărbătesc din Timșoara „Doina” sub conducerea mult apreciatului dirigent dl *Sabin Drăgoi*. Corul „Doina” știe să interpreteze în mod perfect liturghia lui Dima, iar „Sfânt” cântat din liturghia dlui S. Drăgoi se potrivește admirabil între piesele liturghiei lui Dima. Cei ce am auzit pentru prima dată această cântare am fost adânc impresionați, deoarece melodia exprimă în mod zguduitor cuprinsul acestei „cântări de biruință”, în care giasul îngerilor se împreună cu cel al oamenilor întru preamărirea lui Dumnezeu. Și mai mult efect ar avea asupra noastră, dacă această clasică compoziție ar fi lucrată pe baza melodiilor bisericesti din părțile noastre.

Urmează punctul culminant al liturghiei: *predica Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop*. Într-o tăcere absolută P. S. Sa cu dicție perfectă vorbește timp de un ceas despre cercetarea Bisericii și despre datoria creștinilor de a aduce jertfe pentru Biserică. Convingerea vorbitorului despre cele spuse se revărsă cu putere magnetică asupra sufletelor ascultătorilor. În cursul predicii avem parte și de o scenă, care potențează efectul cuvintelor arhieresti. P. S. Sa adevărat pune pe pieptul dlor *Pavel Manta* și *Iosif Baba* medalia „*Răsplata muncii pentru Biserică*” ct. I. cu care Majestatea Sa Regele a binevoit a răsplăti, la intervenția P. S. Sale, pe acești doi vrednici credincioși ai Bisericii noastre pentru zelul și ostenelele depuse pentru clădirea Bisericii. Cuvântarea se termină cu cuvintele arhieresti adresate Părinților protopopi: *Dr. Patriciu Țucra* și *Sava Seculin*. Celui dintâi îi mulțumește pentru conducerea tractului, iar pe al doilea, pe noul protopop al tractului, îl introduce în oficiu. Cuvântarea aceasta, de toată frumusețea, afară de aceea că o publicăm în fruntea acestui număr al revistei noastre, se va tipări și în broșură.

După cuvântarea arhierescă vorbesc părinții protopopi: *Dr. Patriciu Țucra* și *Sava Seculin*. Cel dintâi în cuvinte duloase își la rămas bun dela foștii săi credincioși, iar Păr. Seculin, biând și evlavios, desfășură în mod succint programul activității sale din viitor. Ambele cuvântări le vom publica în numărul viitor al revistei noastre.

Notăm aici și numele unora dintre cei prezenți. Din Arad cu fost: dl general *I. Prodan*, dl colonel *P. Georgescu*, dl deputat și avocat *Dr. Cornel Iancu*, din Timșoara: dl general *Darvari*, dl prefect *Dr. Anton Bogdan cu dna*, dl primar *Dr. Ioan Doboșan*, foștii prefecti: dl *Dr. Iuliu Coste* și dl *Ioan Oprea*, dl fost primar *Dr. Lucian Georgevici*, dl consilier cultural

Emil Grădinaru, preoții *Gavril Selejanu*, *Ioan Plavosin*, *Meientie Șora*, *Tralan Golumba*, preoțimea tractului și alți mulți intelectuali și țărani din jur și din localitate.

În fine mai amintesc că la liturghie au fost hirononisiți: părintele *Ioan Mizeș* întru presbiter și teologul *Roman Popa* întru diacon.

La orele 2 p. m. s'a dat un banchet, la care au participat peste 250 de persoane și în cursul căruia s'au ținut mai multe toaste: pentru Rege de către *Prea. Sf. Sa*, pentru P. S. Sa de către dl prefect *Dr. Anton Bogdan*, pentru dl ministru *Vasile Goldiș* de către Păr. Țucra, apoi pentru prefectul actual *Dr. A. Bogdan*, pentru foștii prefecti *Dr. Iuliu Coste* și *Ioan Oprea*, pentru corul „Doina” etc. Grija pentru aranjarea și reușita banchetului a avut-o dl *Emil Moldovan*, secretarul preturei.

Sfârșindu-se și această parte a serbării P. S. Sa împreună cu suita se întorc la Arad cu trenul dela 8 ore.
N. P.

INFORMAȚIUNI.

Știre personală. P. S. Sa episcopul nostru Grigorie, a plecat în 15 Nov. a. c. la București, pentru a lua parte la ședințele Sfântului Sinod și la ședințele Senatului

Mareșalul Badoglio telegrafiază Regelui Italiei. În ultimul timp ne sosește din Hotin știrea că în vizita sa prin județul Hotin d. mareșal Badoglio a vizitat câteva sate moldovenești, unde s'a interesat în de aproape de viața sătenilor, stând de vorbă cu fiecare și cercetând gospodăriile.

Mult impresionat de felul de viață și de cuminenția acestora și mișcat de unele aspecte prilejuite de sătenii acestor sate cu ocazia primirii sale pe tot locul pe unde a trecut, ni se anunță că d. mareșal Badoglio a trimis dela un omil oficiu postal sătesc o telegramă de felicitare M. S. Regelui Italiei, în care pe lângă felicitările ce i le aduce cu ocazia aniverșării zilei de naștere a Suveranului său, d. mareșal Badoglio scrie:

„*Basarabia a fost, este și va fi românească*”.

Suverana vorbește prin radio cu M. S. Regele. M. S. Regina Maria a vorbit direct prin radio cu M. S. Regele Ferdinand.

Convorbirea s'a făcut cu ajutorul unui inductor așezat pe platforma vagonului regal în care călătorea M. S. Regina.

Suverana a transmis următoarele cuvinte:

„*Sper că Vei putea auzi și tremur de emoție gândindu-mă că pot trimite această salutare.*

E un lucru admirabil să poți auzi acest mesaj prin Vocea Mea.

„*Vrea să-ți vorbească și Ileana*”.

După aceasta, A. S. R. Principesa Ileana a transmis și Ea câteva cuvinte Suveranului, în limba română.

Turbările regaliste în Grecia. Pe insula Samos s'au produs turbări regaliste. Guvernul a trimis mai multe vase de războiu pentru înăbușirea revoltei.

Deschiderea corpurilor legiuitoare s'a făcut Duminică, în 14 I. c., cu mare solemnitate. Suveranul nostru a dat citire mesagiului regal, care se ocupă

întâi de situația externă a statului, apoi de proiectele de legi ce vor fi prezentate parlamentului, precum și de modificările necesare în sistemul dărilor, în scop de-a îmbunătăți situația materială a funcționarilor de stat, a ofițerilor și ostașilor.

Lucrările obișnuite ale parlamentului au început luni.

Banchetul în onoarea cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul”. La Palatul Regal a avut loc în 7 Nov. a. c. banchetul, oferit de M. S. Regele cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul”.

Au participat, între alții, dd. general. Prezan, Mircescu, Moșolu, Văitoianu. A participat și mareșalul Badoglio.

M. S. Regele a salutat pe cavalerii ordinului „Mihai Viteazul” și a evocat vrednicia lor pe câmpul de luptă.

Suveranul a spus, că-și va reaminti în totdeauna momentele petrecute împreună, iar sentimentul datoriei va fi apurarea viu în inimile ostașilor.

D. general Prezan a vorbit de eroismul Pegelul și a spus, că armata va rămâne strâns unită în juru tronului.

Mareșalul Badoglio și-a exprimat devotamentul pentru Rege și armata română și a rugat să fie considerat ca ostaș român, promițând că întotdeauna va ști să-și facă datoria.

Pentru „Unirea” din Blaj. Vă asigurăm că în eparhia Aradului, nu s'a înființat din nou nici o parohie românească, care să nu aibă numărul de suflete cerut de lege. Vă rugăm să cercetați actele acestor parohii la ministerul cultelor. Acest lucru să-l comunicați și fraților dela „Sionul” din Lugoj. Cunoaștem însă pe teritoriul eparhiei noastre, mai multe parohii minuscule gr. cat. cu abia câteva suflete. Credem că și dv. sunteți în asentimentul nostru — din interes mai înalt național-patriotic — ca aceste suflete să vină acasă de unde au plecat. Suntem siguri că timpul care este de asupra oamenilor, va vindeca și aceasta rană. Doar legea fizică spune că corpurile mici gravitează spre corpurile mari.

Domnul general Văitoianu în Arad. D. general Văitoianu, fost ministru în guvernul liberal, a sosit la Arad, unde va sta 15 zile, pentru a reorganiza partidul liberal din oraș și județ. În zilele trecute s-au înscris în partidul liberal mai mulți intelectuali din Arad și județ.

Facultate de teologie la Chișinău. Zi de mare bucurie. A avut Basarabia luni în ziua sfinților Arhangheli Mihai și Gavril: în această zi s'a dat vieții cea mai înaltă școală ce o are azi Basarabia: *Facultatea de Teologie* la Chișinău, ca ramură a Universității din Iași. Deschiderea noii Facultăți s'a făcut în mijloc de frumoase sărbări culturale, fiind de față mai mulți miniștri și fruntașii vieții bisericești și școlare nu numai din Chișinău, ci din toate părțile Basarabiei. Toți și-au arătat bucuria lor curată, că au primit acest înalt a șezământ cultural, care va fi o vatră de lumină nu numai din punct de vedere bisericesc, dând țării preoți cu știință mare, ci și din punct de vedere național, căci profesorii Facultății vor înfrui în bine asupra sufletului studenților teologi și în privința asta, trimițându-i în mijlocul poporului basarabean nu numai ca preoți luminați, ci și ca *buni Români!*

Ziarul „România Nouă” din Chișinău, a scos în ajun un număr sărbătorec, cu articoli scriși de Arhie-

piscopul Gurie al Basarabiei, care e foarte fericit a vedea deschisă noua Școală înaltă Teologică, pentru care Sfinția Sa mult a stărui, apoi articoli de noul Decan al Facultății Profesorul Ioan Mihălcescu, de fruntașii basarabeni: dl Pan, Halippa Ion Pelivan A. Murafa, St. Berechet și alții.

Pentru a fi față la bucuria Basarabiei, au mers dela Universitatea din Iași 40 de profesori și o solie de 30 studenți.

Slujba Dzeiască a fost slujită de 100 de preoți în jurul Archiepiscopului lor.

A fost însuflețire și bucurie mare și curată. Ne alăturăm la bucuria fraților basarabeni.

CONCURSE.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa II-a din Vizma, tractul Belințului, se escrie concurs cu termeni de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”

Emolumentele în preunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 32 jug. catas. parte arător, parte fânaț și un intravilan de 1/2 (jumătate) jug. cat.
2. Stolele legale.
3. Birul legal.
4. Eventuala întregire dela Stat, pentru care comuna bisericească nu răspunde.

Reflectanții la acest post au să-și aștearnă petițiile instruate conform normelor în vigoare comitetului parohial pe calea Pr. O. Oficiu protopresbiteral ort. rom. din Belinț, jud. Timiș, și să se prezinte învr'o Duminecă ori sărbătore în sf. biserică din Vizma, spre a-și arăta desteritatea în tipic, cântare, respective în oratorie.

Reflectanții sunt poțitiți a se prezenta înainte de a-și așterne concursul înaintea oficiului protopresbiteral spre a dovedi, că sunt îndreptățiți să reflecteze la această parohie; iar întrucât ar fi din altă dieceză sunt poțitiți, înainte de așternerea concursului, a se prezenta la P. S. Sa D-1 Episcop din Arad spre a-l cere înalta incuviințare de a concura la acest post.

În înțelegere cu conducătorul oficiului protopresbiteral din Belinț.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. Belinț.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III Holtmizeș se publică concurs cu termin de 30 zile.

Beneficiul:

1. Casă parohială în edificiul școlii vechi.
2. Sesi par. veche din 9 jughere cad. și întregire de 19 jugh.
3. Două cănepiști.
4. Stole și bir legal.

Alesul va catehiza fără altă dotație și va plăti impositele după sesi sa.

Recursele se vor înainta oficiului protopresbiteral din Buteni. Reflectanții din alte dieceze vor anexa la petiț și document despre consenzul P. S. S. Episcopul nostru că pot reflecta la aceasta parohie.

În înțelegere cu: Florian Roxin, protopresbiter, Comitetul parohial.

—□—

2—3

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.